

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Полтавський державний аграрний університет

Кафедра обліку і оподаткування

**«АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ОБЛІКУ,
АНАЛІЗУ ТА КОНТРОЛЮ В СОЦІАЛЬНО-ОРІЄНТОВАНІЙ СИСТЕМІ
УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ»**

*Матеріали VI Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції,
присвяченої пам'яті професора, заслуженого працівника вищої школи
Дмитра Мусійовича Фесенка*

ПОЛТАВА 2023

УДК 657

Актуальні проблеми та перспективи розвитку обліку, аналізу та контролю в соціально-орієнтованій системі управління підприємством : Матеріали VI Всеукраїнської науково-практичної конференції. Частина 2. м. Полтава, 30 – 31 березня 2023 р. Полтава, 2023. 865 с.

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ:

Голова організаційного комітету:

КАНЦЕДАЛ НАТАЛІЯ – к.е.н., доцент, завідувач кафедри обліку і оподаткування Полтавського державного аграрного університету

Секретар організаційного комітету:

ЛЕГА ОЛЬГА – к.е.н., доцент, професор кафедри обліку і оподаткування Полтавського державного аграрного університету

Члени організаційного комітету:

ГНАТИШИН ЛЮДМИЛА – д.е.н., професор, завідувач кафедри обліку та оподаткування Львівського національного університету природокористування

МАЛИШКІН ОЛЕКСАНДР - д.е.н., професор, САРА, експерт з обліку та оподаткування

ПЕРЕРВА ПЕТРО - д.е.н., професор, завідувач кафедри економіки бізнесу і міжнародних економічних відносин Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут»

СЛАВКОВА ОЛЕНА - д.е.н, професор кафедри бухгалтерського обліку, завідувач кафедри публічного управління та адміністрування Сумського національного аграрного університету

СУК ПЕТРО - д.е.н., професор, професор кафедри обліку і оподаткування Відокремленого підрозділу Національного університету біоресурсів і природокористування України «Ніжинський агротехнічний інститут»

ВОРОНЬКО-НЕВІДНИЧА ТЕТЯНА - к.е.н., доцент, завідувач кафедри менеджменту ім. І.А. Маркіної Полтавського державного аграрного університету

ГУБАРИК ОЛЬГА - к.е.н., доцент, доцент кафедри обліку, оподаткування та управління фінансово-економічною безпекою Дніпровського державного аграрно-економічного університету

КАРПОВА ВЛАДА - к.е.н, доцент кафедри митної справи і фінансових послуг Харківського національного економічного університету ім. Семена Кузнеця

ПРОКОПИШИН ОКСАНА – к.е.н., доцент, доцент кафедри обліку та оподаткування Львівського національного університету природокористування

ПРИЙДАК ТЕТЯНА– к.е.н., доцент, доцент кафедри обліку і оподаткування Полтавського державного аграрного університету

РИЛЄЄВ СЕРГІЙ - к.е.н, доцент, доцент кафедри фінансів, обліку і оподаткування Чернівецького торговельно-економічного інституту Державного торговельно-економічного університету

ЯЛОВЕГА ЛЮДМИЛА – к.е.н., доцент, доцент кафедри обліку і оподаткування

Конференція присвячена пам'яті видатного науковця, Заслуженого працівника вищої школи Української РСР, професора Дмитра Мусійовича Фесенка. У збірнику матеріалів науково-практичної конференції розміщено результати досліджень вітчизняних науковців, присвячених актуальним проблемам та перспективам розвитку обліку, аналізу та контролю в соціально-орієнтованій системі управління підприємством.

© Автори, 2023

© Кафедра обліку і оподаткування, 2023

© Полтавський державний аграрний університет, 2023

ГРІДІН О. В., к.е.н., доцент,
доцент кафедри менеджменту, бізнесу і адміністрування,
Державний біотехнологічний університет, м. Харків

СУЧАСНІ ІНСТРУМЕНТИ УПРАВЛІННЯ ОПЕРАЦІЙНОЮ СИСТЕМОЮ: ОСОБЛИВОСТІ ТА ПЕРЕВАГИ ЇХ ЗАСТОСУВАННЯ

Актуальність. Комплексне та системне підвищення ефективності, постійне покращення якості процесів і, як наслідок, кінцевих результатів виробництва продукції та надання послуг, є тією базовою умовою розвитку національної економіки, що вимагає, у поточних умовах, впровадження сучасних концептуальних підходів управління операційною системою.

Результати дослідження. Власне, відповідно до зазначеного, операційний менеджмент набуває, без перебільшення, стратегічного значення, оскільки забезпечує результативність основної діяльності суб'єктів господарювання. Він є специфічною сферою управлінської діяльності, де наука управління людськими ресурсами тісно переплітається з різноманітними способами використання новітніх прогресивних технологій, охоплюючи усі напрями діяльності підприємства, що пов'язані з перетворенням матеріалів, сировини інформації тощо в готову продукцію або послуги з наступним наданням їх споживачеві, реалізуючи, тим самим, операційну функцію. При цьому, основною його метою є розробка та практичне застосування максимально ефективних методів та інструментів створення суспільних благ для якнайкращого задоволення потреб споживачів [1, с. 43].

Операційний менеджмент є, безумовно, центральною ланкою будь-якого підприємства і формується на основі раціонального розподілу суспільної праці та поєднання у часі й просторі предметів, засобів праці і, власне, самої живої праці. Він забезпечує ефективне та раціональне управління господарськими операціями, є ключовим елементом системи управління, здійснює потужний вплив на ефективність виробничо-господарської діяльності, інтегруючи взаємодію підрозділів підприємства, взаємозв'язки з постачальниками і споживачами [3, 589; 4, с. 60].

На даний час, одним з основних напрямів розв'язання проблеми підвищення ефективності операційної діяльності вітчизняних підприємств та забезпечення їх стрімкого розвитку, є впровадження у виробничий процес сучасної самовдосконалюючої операційної системи, яка б запобігала виробничим втратам і надлишковим непередбачуваним витратам, забезпечувала постійне поліпшення операційних процесів і скорочення тривалості операційного циклу для досягнення максимального рівня виробництва високоякісної конкурентоспроможної продукції або послуги [2, с. 90].

Застосування сучасних інструментів управління операційною системою сприяє вирішенню цілого комплексу різноманітних проблем. Найбільш

розповсюдженими з таких інструментів на сьогодні у світі є наступні [3, с. 591]:

– Total Quality Management «TQM» (загальний менеджмент якості) – це сучасна концепція, що передбачає здійснення усебічного, максимально скоординованого та сконцентрованого використання систем і методів управління якістю в усіх сферах виробничо-господарської та управлінської діяльності за умови раціонального використання потенціалу підприємства;

– Lean Production / Lean manufacturing (бережливе виробництво) – це ефективна концепція сучасного менеджменту, сутність якої полягає в оптимізації бізнес-процесів при максимальній орієнтації на задоволення потреб споживача і кожного окремого працівника підприємства у їх взаємозв'язку;

– «KAIZEN» («КАЙДЗЕН») – це філософія постійного удосконалення; сукупність дій, здебільшого практичного характеру, спрямованих на збір та впровадження прогресивних підходів, а також максимальне поліпшення бізнес-процесів, товарів або послуг;

– система «5S» – це система організації та раціоналізації робочих місць, спрямована на підвищення ефективності та керованості операційної зони, збільшення продуктивності та якості суспільної праці, економію робочого часу та удосконалення корпоративної культури;

– «Six Sigma» «6σ» – концепція управління виробництвом, внаслідок удосконалення робочих і виробничих процесів через виявлення та усунення в них недоліків;

– Total Productive Maintenance («TPM») – концепція управління виробничим обладнанням, сконцентрована на підвищенні ефективності технічного обслуговування;

– «KANBAN» (КАНБАН) – це так звана «витягаюча» система, метою якої є збалансування постійного потоку предметів праці, що дозволяє уникнути витрат на їх технологічне очікування, а також мінімального обсягу робіт у процесі рівномірного виробничого потоку, що, у результаті, майже повністю може унеможливити перевиробництво;

– Just-in-Time «JIT» – це система організації постачання, що ґрунтується на синхронізації процесів доставки матеріальних ресурсів у необхідній кількості та визначений момент часу, коли ланки логістичної системи їх потребують, з метою мінімізації витрат, пов'язаних із створенням запасів;

– концепція Supply Chain Management «SCM» (управління ланцюгами постачань) – управлінська концепція і організаційна стратегія, що передбачає застосування інтегрованого підходу до управління загальним потоком інформації про сировину, матеріали, товари, послуги, що виникають і перетворюються в ході здійснення на підприємстві логістичних і виробничих процесів тощо.

Відзначимо, що операційна система, внаслідок своєї відкритості, постійно перебуває в динамічному стані, який має бути максимально упорядкованим, оскільки, у протилежному разі, він не матиме змоги забезпечити отримання бажаного результату і досягнення кінцевої мети діяльності у повному обсязі.

Саме тому від ефективності управління операційною системою значною мірою залежить продуктивність підприємства, що характеризує ефективність використання ним ресурсів виробництва. У цілому сутність управління операційною системою полягає в об'єднанні та забезпеченні взаємодії та необхідних взаємозв'язків усіх елементів виробничого процесу на підприємстві, встановленні взаємоузгоджених дій усіх учасників виробничого процесу з метою досягнення встановленої мети. Сучасний розвиток господарювання потребує організації управління операційною системою на підприємстві таким чином, щоб це забезпечувало якісний та безперебійний випуск продукції [5, с. 90].

Висновки. Використання сучасних інструментів управління операційною системою дасть змогу підприємству домогтися значних поліпшень за рахунок усунення втрат, недопущення технологічних зривів чи збоїв, ліквідації складів сировини, матеріалів та готової продукції. Водночас варто пам'ятати, що усе це вимагає суворого і чіткого дотримання базових принципів та підходів, а головне – залучення до цього процесу усіх працівників підприємства.

Список використаних джерел:

1. Білявський В.М. Характеристика сутності управління операційною системою підприємства. *Вісник Донецького національного університету економіки і торгівлі ім. Михайла Туган-Барановського. Сер. : Економічні науки.* 2013. № 4. С. 43-51. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vdnuete_2013_4_7
2. Грідін О.В. Особливості застосування та порівняльна характеристика операційних систем організації виробництва. *Електронне наукове фахове видання Східна Європа: економіка, бізнес та управління.* 2021. № 6 (33). С. 89-94. DOI: <https://doi.org/10.32782/easterneurope.33-13> URL: http://www.easterneurope-ebm.in.ua/journal/33_2021/15.pdf
3. Захаров В.А. Аналіз сучасного стану операційного менеджменту на закордонних промислових підприємствах. *Молодий вчений.* 2017. № 1. С. 589-593. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/molv_2017_1_143
4. Плотніченко С.Р., Безверхня Ю.В. Операційний менеджмент в системі управління підприємством. *Збірник наукових праць Таврійського державного агротехнологічного університету (економічні науки).* 2016. № 1. С. 59-61. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/znptdau_2016_1_13
5. Тарасюк Г.М., Бабич Н.О. Управління якістю продукції, як одна зі складових управління операційною системою. *Вісник Житомирського державного технологічного університету. Серія : Економічні науки.* 2016. № 3. С. 87-92. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vzhdtu_econ_2016_3_14

